

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

567

Vragen van het lid **Spekman** (PvdA) aan de minister van Justitie over *het mediabericht dat het aantal alleenstaande minderjarige asielzoekers (ama's) in de cel in 2009 is verdubbeld* (ingezonden 20 september 2010).

Antwoord van minister **Leers** (Immigratie en Asiel) (ontvangen 23 november 2010) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2010–2011, nr. 185.

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het bericht «Steeds meer ama's in gevangenis»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2 en 3

Klopt het dat het aantal alleenstaande minderjarige asielzoekers (ama's) in de cel in 2009 is verdubbeld? Zo ja, wat is de oorzaak van deze verdubbeling? Hoe verhoudt de toename van het aantal ama's in de cel zich tot uw beleid om vreemdelingenbewaring slechts als «uiterste middel» in te zetten, en om kwetsbare groepen, zoals jonge kinderen, daarbij te ontzien?

Antwoord 2 en 3

In 2009 heeft tijdelijk een toename plaatsgevonden van het aantal alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's) in bewaring ten opzichte van het aantal in 2008. In 2009 betrof het aantal 300 amv's ten opzichte van 160 amv's in het jaar 2008.

Inmiddels is het aantal amv's in bewaring weer afgenomen. In de eerste helft van 2010 betrof het aantal inbewaringgestelden 110 amv's ten opzichte van 170 amv's in bewaring in de eerste helft van 2009. Deze amv's verblijven in de Justitiële Jeugdinstelling (JJI) De Maasberg die onderdeel uitmaakt van De Hunnerberg, die speciaal voor deze doelgroep is ingericht.

Vreemdelingenbewaring is en blijft een ultimatum remedium en wordt alleen toegepast wanneer er geen lichtere middelen voorhanden zijn om hetzelfde doel te bereiken. Vooral bij een kwetsbare groep als amv's is het van belang om zo veel mogelijk te volstaan met lichtere toezichtsinstrumenten dan bewaring.

¹ NOS, «Steeds meer ama's in gevangnissen», 16 september 2010.

Vraag 4

Bent u van mening dat het plaatsen van alleenstaande minderjarige kinderen in vreemdelingenbewaring in strijd is met artikel 17 van de Terugkeerrichtlijn? Voldoen de plaatsingen van de amv's in bewaring aan de voorwaarden die in dat artikel zijn genoemd? Kunt u dat toelichten?

Antwoord 4

Zie bij antwoord 6 en 7.

Vraag 5

In welke inrichtingen zijn de betreffende 300 amv's uit 2009 in vreemdelingenbewaring geplaatst? Hoe lang duurde gemiddeld die inbewaringstelling? Wat was het regime in die inrichtingen? In hoeveel gevallen heeft de vreemdelingenbewaring geleid tot terugkeer naar het land van herkomst?

Antwoord 5

Bij instroom werd ruim 60% van de ongeveer 300 amv's in 2009 direct in de JJI-locatie De Maasberg in De Hunnerberg geplaatst. Het overgrote deel van de overige 40% amv's die in alle andere JJI's instroomde, werd in een later stadium alsnog overgeplaatst naar de Maasberg. In de loop van 2009 is de capaciteit van De Maasberg uitgebreid van 20 plekken naar 40 plekken, omdat deze locatie te vaak vol zat, en op dat moment door de toenemende instroom amv's deze elders geplaatst moesten worden.

Vanaf 2010 worden alle amv's in De Maasberg geplaatst. JJI De Maasberg is speciaal voor deze doelgroep ingericht. Het personeel in De Maasberg is opgeleid om vanuit een pedagogische invalshoek met amv's te werken. Er wordt onderwijs verzorgd en er is aandacht voor vrijetijdsbesteding. Vanwege het geringe aantal worden meisjes bij voorkeur in De Hunnerberg geplaatst.

Volgens de gegevens van DJI bedroeg in 2009 de verblijfsduur van de amv's in vreemdelingenbewaring ongeveer 35 dagen.

Van de vreemdelingen die in 2009 zijn overgedragen aan de DT&V zijn circa 45 vreemdelingen na opheffing van de vrijheidsontnemende maatregel aantoonbaar vertrokken uit Nederland.

Vraag 6 en 7

Bent u van mening dat amv's niet in de cel horen? Bent u bereid de inrichtingen voor vreemdelingenbewaring voor alleenstaande minderjarige kinderen «opener» te maken, zodat meer sprake is van «gecontroleerde opvang»?

Bent u bereid de betreffende amv's in afwachting van het aantreden van een nieuw kabinet bij de opvang van het NIDOS (jeugdbescherming voor vluchtelingen) onder te brengen?

Antwoord 6 en 7

In artikel 17 van de Terugkeerrichtlijn wordt niet bepaald dat alleenstaande minderjarige vreemdelingen niet in vreemdelingenbewaring mogen worden gesteld. Het artikel bepaalt wel dat vreemdelingenbewaring slechts in laatste instantie en voor een zo kort mogelijke periode dient plaats te vinden.

Het Nederlandse beleid is hiermee in overeenstemming. Vreemdelingenbewaring is een ultimum remedium en wordt alleen toegepast wanneer er geen lichtere middelen voorhanden zijn om hetzelfde doel te bereiken. Met name bij een kwetsbare groep als alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's) is het van belang om zo veel mogelijk te volstaan met lichtere toezichtsinstrumenten dan bewaring.

De omstandigheden waaronder alleenstaande minderjarige vreemdelingen in vreemdelingenbewaring verblijven voldoen aan de voorwaarden die in artikel 17 worden genoemd.

In verband met de herijking van het amv-beleid is door de toenmalige staatssecretaris en minister van Justitie toegezegd dat in combinatie met de implementatie van de beschermende maatregelen voor zogenaamde risico-amv's wordt onderzocht of het karakter van De Maasberg kan worden aangepast en de voorzieningen een meer open karakter kunnen krijgen, zodat slechts sprake is van vrijheidsbeperking in plaats van vrijheidsontneming (Kamerstukken II, 2009/10, 27 062, nr. 64 en 65). Ik zal uw Kamer informeren over de uitkomst zodra het onderzoek is afgerond.

De stichting Nidos is een voogdij-instelling die zelf geen opvang biedt aan alleenstaande minderjarige vreemdelingen (met uitzondering van pleegzorg voor een beperkt aantal amv). De positie van Nidos als voogdij-instelling is dezelfde als die van de bureaus jeugdzorg. Beide zijn voor de huisvesting van de onder hun gezag staande minderjarigen aangewezen op accommodaties van respectievelijk COA en provinciale zorgaanbieders. Bij het onderzoek naar alternatieven voor vreemdelingenbewaring wordt Nidos, net als de overige relevante organisaties, geconsulteerd.